

N:o 172.

Af herr **M. Matsson**, om skrivelser till Kungl. Maj:t angående upphörande af pastors själfskrifvenhet såsom ordförande i kyrkostämman.

Då jag vid förra årets riksdag motionerade om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående upphörande af pastors själfskrifvenhet som ordförande i kyrkostämman, afslogs denna motion i Andra Kammaren med 111 röster mot 96. I betraktande af att den tanke, som i motionen uttryckts, icke förut kunnat tillvinna sig någon anslutning ens i Andra Kammaren, måste denna utgång betraktas som ett fall framåt. Vid det förhållande, att de 96 rösterna, som afgåfvos för bifall till motionen, afgåfvos i strid mot lagutskottets enhälliga hemställan om, att ifrågasatta motion icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda, förefaller det, som sympatierna för den ifrågasatta reformen redan då skulle varit nog stora för att bereda majoritet åt mitt förslag inom Andra Kammaren, ifall utskottets hemställan gått i annan riktning, eller det i utskottets betänkande förekommit någon reservation till förmån för motionen; men att kammaren skulle besluta mot ett enigt utskott kunde man ju icke vänta. Då emellertid vid detta ärendes behandling i Andra Kammaren lagutskottets vice ordförande gaf tillkänna, att det inom utskottet icke sänkades sympatier för min framställning, och att det icke var af principiella skäl, som han biträdt utskottets uppfattning, samt det af herr vice ordförandens anförande i öfrigt tyckes framgå, att utskottet affattat sitt betänkande i känsla af att alla försök till främjande af motionens syfte skulle stranda på båda kamrarnas motstånd, synes den möjligheten icke vara alldeles utesluten, att en förnyad framställning i liknande syfte skulle tilldraga sig ökad beaktande inom utskottet och såsom följd däraf större tillslutning inom Riksdagen. Vid sådant förhållande anser jag mig böra draga detta ingalunda oviktiga ärende under Riksdagens förnyade pröfning.

Genom samtal med personer, som icke delat min uppfattning om den ifrågasatta reformens lämplighet, har jag blifvit förvissad om, att

dessa personer i flertalet fall låtit språket behärska föreställningssättet. Ordet kyrkostämman är nämligen ägnadt att bibringa intryck af omedelbar samhörighet med kyrkan, prästerskapet och religionen. Vid närmare granskning skall man dock finna, att kyrkostämman har att handlägga ärenden af hufvudsakligen samma innebörd som de vid kommunalstämma förekommande.

Det lär hafva inträffat, att vid prästval röstberättigade bolag, hvilkas delägare varit bosatta på långt aflägsna platser inom andra församlingar eller till och med i främmande land och som för den skull haft ringa intresse af de sökande prästmännens större eller mindre duglighet i sitt hufvudsakliga kall, begagnat sin rösträtt för att med hänsyn till pastors själfskrifvenhet som ordförande i kyrkostämman få en präst med kommunalmansegenskaper till förmån för sina alldeles utom församlingslifvet stående intressen. Det kan icke vara önskvärdt, att sådana hänsyn få anledning att blifva bestämmande öfver prästvalens utgång; och redan detta missförhållande synes mig med tillräcklig styrka påkalla den nu ånyo ifrågasatta lagförändringen.

Förutom det nu anförda samt de skäl, hvarå jag grundade min motion vid fjolårets riksdag och mitt försvar för densamma under Andra Kammarens förhandlingar, synas mig förnämligast följande omständigheter tala för den ifrågasatta reformen:

1:o) att det numera torde saknas tillräckliga skäl för att, församlingen oåtspord, lägga ordförandeskapet i kyrkostämman obligatoriskt på en prästman, som måhända icke känner sig hågad eller kvalificerad att leda stämman förhandlingar, eller som icke har någon tid för denna uppgift utan att hans egentliga kall i större eller mindre mån åsidosättes;

2:o) att samhällsutvecklingen på senare tid i fråga om allmänna värf och förtroendeposter alltmera frigjort sig från själfskrifvenhetsprincipen, hvarvid erfarenheten visat, att uppdrag af hvilken beskaffenhet som helst i regel skötas till större belåtenhet, då de innehafvas på grund af särskildt uppdrag eller val, än då de innehafvas på grund af själfskrifvenhet;

3:o) att prästen genom sin skyldighet att vara ordförande i kyrkostämman bringas in i församlingens utanför det kyrkliga gående meningstrider på ett sätt, som kan tänkas vara menligt för det religiösa församlingslifvet; äfvensom

4:o) att prästen såsom själfskrifven ordförande i kyrkostämman måste attestera uppläsandet af sina egna kungörelser om stämman och sålunda bära vittnesbörd i egen sak, samt att han än vidare, — eftersom

vice ordförande saknas, — äfvenledes är af tjänsteåliggande tvingad ej blott att öfvervara utan jämväl att leda kyrkostämmans behandling af frågor om ansvarsfrihet för kyrkorådets och skolrådets förvaltning, som ofta kan beröra honom personligen mycket nära, och att han vid paria vota till och med kan få afgöra öfver dylika eller andra hans personliga intressen berörande frågor.

På grund af, hvad jag sålunda anfört, tillåter jag mig vördsamt hemställa,

det Riksdagen måtte i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande, huruvida icke ordförande och vice ordförande i kyrkostämman skulle kunna väljas på samma sätt af kyrkostämman som ordförande och vice ordförande i kommunalstämma väljas af kommunalstämman, samt därefter för Riksdagen framlägga förslag till sådana ändringar och tillägg uti nådiga förordningen om kyrkostämman samt om kyrkoråd och skolråd den 21 mars 1862 jämte andra häraf berörda lagrum, som, i händelse pastors själfskrifvenhet såsom ordförande i kyrkostämman befinnes lämpligen kunna upphöra, af sådan förändring kunna påkallas.

Stockholm den 28 januari 1905.

M. Matsson.

I motionens syfte instämman:

Johan Ericsson. *Oskar Eklund.* *Edvard Wavrinsky.*

Karl Starbäck. *S. H. Kvarnzelius.* *John Olsson.*

Anders Sterner. *J. Andersson.* *Alfr. Lundgren.*

J. Bromée. *Oskar Berg.* *K. G. Karlsson.*

Joh. Nydal. *J. Persson*
i Arboga.